

Žemaitijos etnografinis regionas

Parengė : Gabriela Belous, Selina Belous , Kornelija Šaduikaitė.

Vilniaus Užupio gimnazija, 1a kl.

2024-01-31

Tikslas

Supažindinti su Žemaitijos regionu, parodyti:

- Tautinį kostiumą
 - Dainą
 - Šokį
 - Patiekalą
 - Komiksą
 - Filmuką
 - Atsinaujinančius šaltinius
 - Tarmišką skaitymą
 - Knygos puslapius
 - Saugojamų teritorijų plakata
 - Maršrutą užsienio kalba
 - Objektų lankstinuką
 - Statistinę analizę
-

Žemaitija

Lietuvos etnografinis, geografinis, istorinis regionas.

- Tauta – lietuviai;
- Lietuvių kalba, Žemaičių tarmė;
- Miestai: Kražiai, Raseiniai, Telšiai, Plungė, Varniai

Faktai

- **Žemaitija** – šiupinių ir košių kraštas, nes čia ilgiausiai iš visų regionų naudotas atviras ugniakuras.
- Su „Žemaitukais“ arkliais Vytautas Didysis pasiekė Juodąją jūrą, pagal legendą pagirdė sūriuose vandenyse.
- Pavadinimas „Žemaitija“ kilo iš lotynų k. žodžio- **Samogitia**

Žemaičių tarmė

(žemaitių kalba, žemaitiu ruoda)

- **Lietuvių kalbos tarmės yra dvi:** žemaičių ir aukštaičių.
Jos skirstomos į patarmes: žemaičių – į pietų, šiaurės ir vakarų patarmes.
 - Žemaičių tarmei būdingas skirtingas dvibalsių - **uo**, - **ie** tarimas (žodis „duona“): douna, duona, dūna.
 - Žemaitiškai kalbančių yra **~0,5mln.**
 - Žemaičių lietuviškasis sąjūdis laikytinas pirmuoju tautinio lietuvių atgimimo ir lietuvių tautinio sąjūdžio etapu.
-

*Garsiausi regiono architektūros ir
meno objektai*

1. *Senasis statinys*

Biržuvėnų sodyba (Varnių regioninis parkas) – yra viena gražiausių ir unikaliausių Žemaitijos sodybų.

- Vienintelis ir paskutinis XVIII a. vidurio medinio dvaro reprezentacinio kiemo pavyzdys Lietuvoje.

2. Senasis statinys

Kunigaikščio Mykolo Oginskio „Laikrodžio oranžerija“

Seniausias išlikęs dvaro statinys ir seniausias mūrinis pastatas Plungėje.

Turi labai retą mechanizmą bei XIX a. oranžerijos sodinukų auginimo liniją.

1. Meno skulptūra

Suolelis su gitara

- Suolelis Plungę garsinusių asmenybių jamžinimui.
- Plungė – Lietuvos kultūros sostinė.

2. Meno skulptūra

- Telšiuose 2008 m. atidengta skulptūra „Žemaitijos legendos“ šiandien laikoma vienu miesto simbolių.

Tradicijos, kultūros paveldas

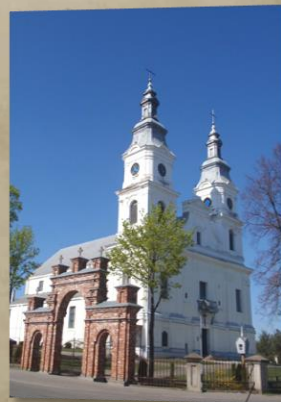
Užgavienės:

- Žemaičių Užgavėnės neįsivaizduojamos be persirengėlių ir jų keliamo šurmulio.
- Platelių apylinkėse persirengėlių kompanijos, vadinamos „Užgavėnių žydais“. Tuomet plateliškiai šventė ne Užgavėnės, o žiemos palydų šventę.

Kultūros paveldas:

- Piliakalnius, alkakalnius, kapinynus ir senovės gyvenvietes, savitą šio krašto architektūros palikimą:

Projektų temos

Tarmiškās skaitymas

„OŽ AUKSA BRONGESNĒ“

Kas kuožnam ož auksa brongesnē?..
Gimtuoji kalba. Tik anou besėrokoudamė
pasakuom vėskou, kas gol ont dūšės, –
būnam savėm.

Žemaitems gimtuoji kalba ĩr žemaitiu. Vo
ana vėskam tėik pat pasabni, kap ěr
lietoviu bėndrėnė, – der ne tik špuosams,
bet ěr literatūras kūrėnems.

Tėja Vakarė Bilinskaitė,
Timonas Joneliūkštis

Tarmiškias skaitymas

Lietova yr unikalos krašts pasaulie pagal kalbas ar tarmės. Tuoki maža tauta – vuo tėik skirtingu kalbū, tarmiū. Kalba – tautuos, kultūras, vėsa bovėma pamatū pamats. Kėik ėr kuokė stėproma tū kalbū torem – tėik yr stipri ėr Lietova. Šėndėin aukštaa iškielė galvas galem drousee sakytė, ka tas žemaitiu pamats arba kertėnis kūlis (lietovėškaa – akmou) kalba yr gyva, stipri ėr taa kalbaa vės platiau atveramė vartaa (spauda, kningas, radėjė, televizijė, muokykla). Bet negalem sustuotė ėr vėn tik džaugtėis. Nuorint tou pamatū pamata kalba išsauguotė, reek bėnt šėik tėik susivuoktė, kas ta kalba yr, iš kuo susided, kor tas anuos gyvybingoms ėr unikaloms.

Tėja Vakarė Bilinskaitė,
Timonas Joneliūkštis

Knygos puslapiai

Saulė Jasutytė,
Jurgita Serapinaite

Komiksas

“Platelių ežero ašaros”

Ingrida Tilyentė,
Gintarė Dobrovalskaitė,
Rugilė Greičiūtė

Tautinis kostiumas

Ona Paulina Aleknaitė,
Agota Juršėnaitė

Patiekalas

ŠIUPINYS

JUMS REIKĖS

50 g miežinių kruopų

100 g pupų

100 g žirnių

100 g mėsos (geriausiai tinka kiauliena)

100 g rūkytos šoninės

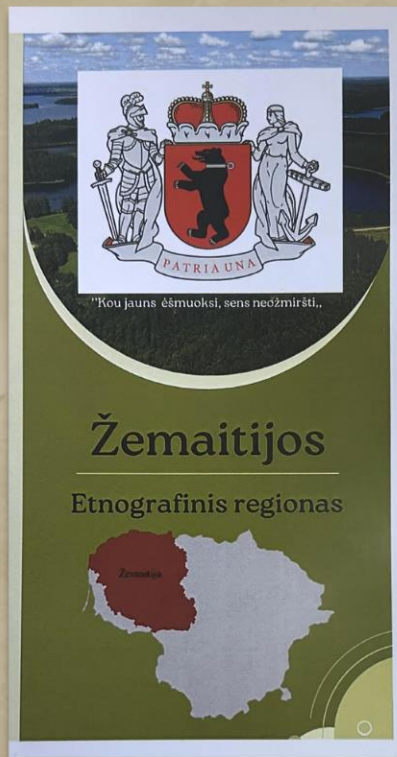
Emilija Krauklis,
Aušrinė Malakaitė

Lankytinų objektų lankstinukas

Oskar Kirpičenko,
Ingrida Novoslavska

Platelių Dvaro Svirnas

Žemaitijos nacionalinio parko ekspozicija

Lokacija: Didžioji g.22, Plateliai, Plungės r.

Platelių dvaro svirne atnaujintos 2011 m. Platelių dvaro istorijos, senųjų Platelių, Pilies salos praeities, šio žemaičių krašto etnografijos ekspozicijos, naujai įrengta moderni gamtos ekspozicija, nuolat keičiamų parodų salė.

Rimanto ir Laimos tautodailes ekspozicija

Lokacija: Skirpsčių k., Plungės r.

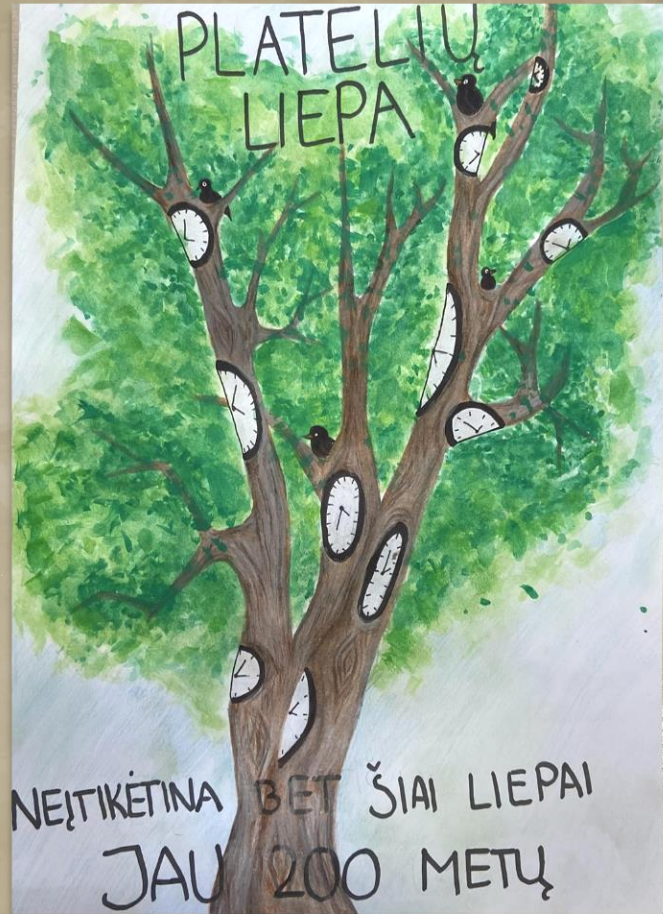
Skirpsčių kaime, Alsėdžių seniūnijoje Sodybos senovinėje klėtyje Rimantas ir Laima įkūrė savo drožinių ekspoziciją. Jo skulptūrose - senovės dievai, dvarai, kaimo vaizdai, Užgavėnių kaukės.

Saugomų teritorijų plakatas

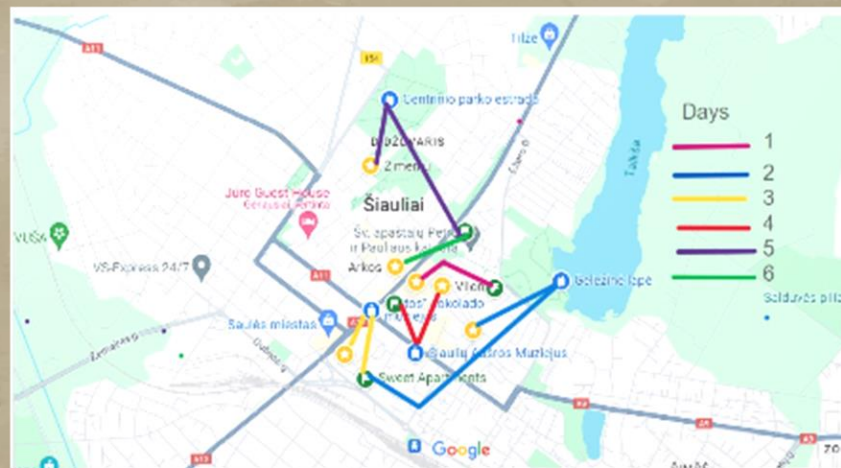
Ieva Margarita Griškevičiūtė,
Nora Kazimierėnaitė

Maršrutas užsienio kalba

Darbo tikslas: paruošti turistams kelionės planą Žemaitijoje.

Nakvynės vietos, maitinimo įstaigos, turizmo traukos centrai ir t.t.

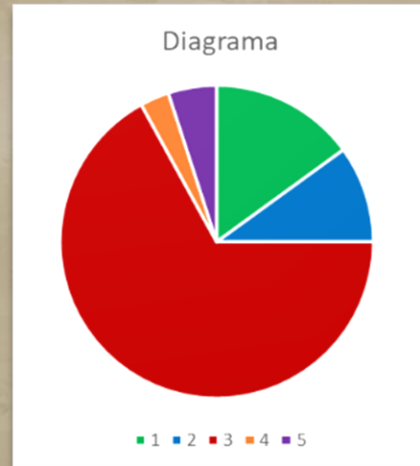
Eividas Jakubovskij,
Dovydas Laucius

Statistinė analizė

Tikslas

Naudojantis įvairia interneto informacija, išanalizuoti spalvų naudojimą Žemaitijos etnografinio regiono tautiniuose rūbuose.

1. **Žalia:** 15%
2. **Mėlyna:** 10%
3. **Raudona:** 67%
4. **Oranžinė:** 3%
5. **Violetinė:** 5%

„Rūta žalioji“ – tautinių drabužių, tautinių priedų ir tautinių siuvenyrų salonas.

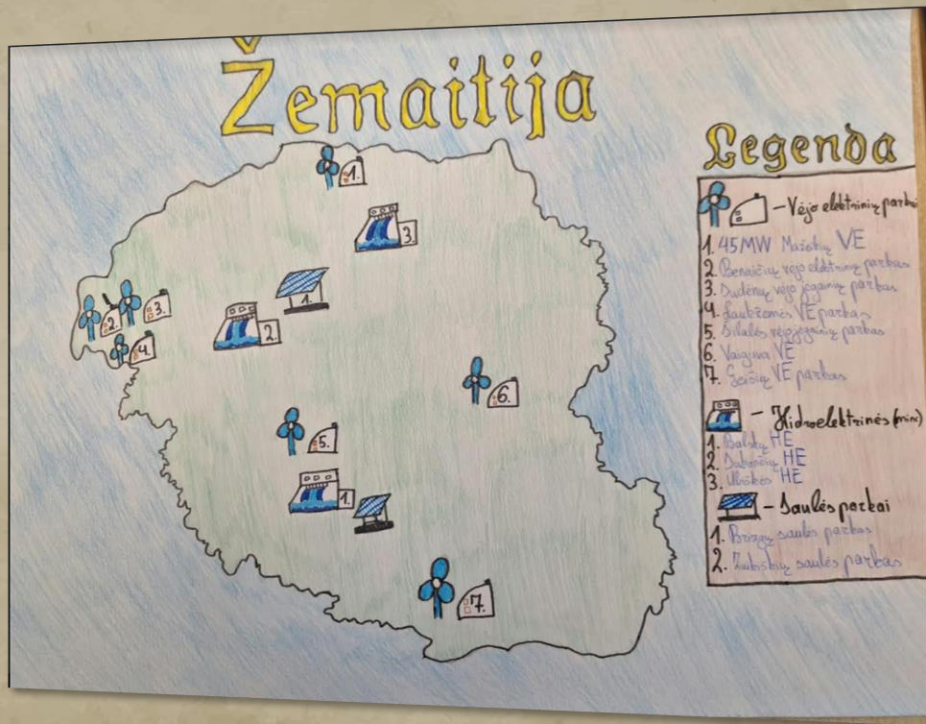
Karolis Dudėnas,
Paulius Sabonis

Statistines analizes išvada

- Išanalizavus informaciją, padarėme išvadą, kad Žemaitijos regione daugiausiai naudojama raudona spalva.
 - Raudona spalva buvo panaudota 13/20 atvejų ir jos apytiksliai buvo 27,25% kiekvienu atveju.
 - Ir mažiausiai buvo oranžinės spalvos ji buvo tik 2/20 atveju ir jos apytiksliai buvo 4,8% kiekvienu atveju.
-

Atsinaujinantys energijos šaltiniai

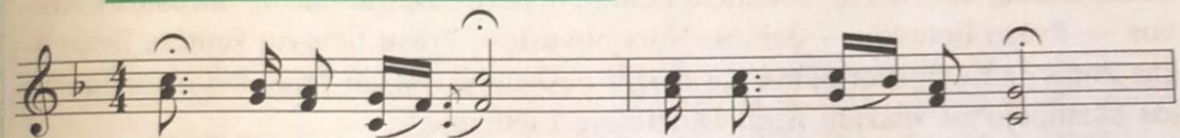

Gytis Sevastijanovas,
Ignas Šeputa,
Konrad Zverko

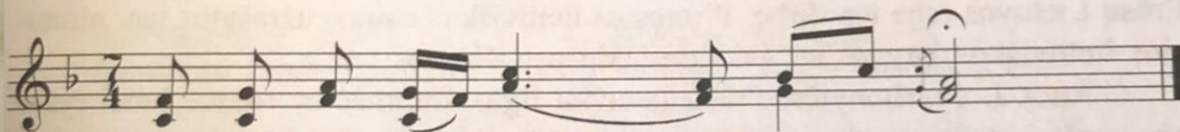

Daina

AI, JAI JA JA JAI

Ai, jai ja ja jai, — straz-das de - ja - va, —

kur nu - tūp - siu gei - - - duo - ti?

Nū strazda kuoju
Ledą lūžiejė,
Vundinelis tekiejė.

Ir numazguojau
Jauksa žeideli
Nū baltųjų ronkeliu.

Aš tam' vundinelie
Burnelė prausiau,
Baltas ronkas mazguojau.

Siunsiu nareli
Į vundineli
Kad parneštu žeideli.

Lauryna Kartočiūtė,
Elzė Bruožytė

Šokis

„Meškutė“

Linus Bartaševičius,
Timonas Joneliūkštis,
Ignas Šeputa,
Gytis Sevastijanovas,
Oskaras Kirpičenko,
Konrad Zverko,
Tėja Vakarė Bilinskaitė,
Elzė Bruožytė,
Lauryna Kartočiūtė,
Saulė Jasutytė

Filmukas

Broliai Biržiškos ir
Viekšniai

Rapolas Ramonas,
Vėjas Liudvikas Čičiūnas

Išvados:

- Surinkome informacija apie Žemaitijos regiona ir kultūrinius papročius.
 - Visą informaciją pasiskirstėme temomis:
 - Tautinį kostiumą
 - Dainą
 - Patiekalą
 - Filmuką
 - Atsinaujinančius šaltinius
 - Saugojamų teritorijų plakata
 - Maršrutą užsienio kalba
 - Šokj
 - Komiksą
 - Statistinę analizę
 - Objektų lankstinuką
 - Knygos puslapius
 - Tarmišką skaitymą
 - Supažindinome su Žemaitijos regionu, turinčią nuostabią istoriją kraštu.
-

A decorative illustration of a plant with several small flowers and leaves, positioned vertically on the left side of the page.

Naudoti literatūriniai šaltiniai:

- Įvairiausi google puslapio šaltiniai
 - Vikipedija
 - Tautinis paveldas
 - Mokytoju konsultacijos
-

Diekou, ka atejuot!

Ačiū, kad atėjot!
